

Izvještaj za 2023. godinu o radu na projektu *Hrvatski iseljenički tisak: istraživanje efemerne građe i sive literature povezane s Hrvatima u Australiji i Novome Zelandu*

Voditeljica projekta:

izv. prof. dr. sc. Ivana Hebrang Grgić (Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

Suradnici:

red. prof. dr. sc. Ana Barbarić (Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

Petra Barbarić, viši predavač (Centar za strane jezike, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

Vanjski suradnici:

dr. sc. Maja Krtalić (School of Information Management, Victoria University of Wellington, Novi Zeland)

dr. sc. Jasna Novak Milić (Macquarie University, Sydney, Australia)

Monika Batur (mag. bibl.; mag. educ. philol. croat., Poslijediplomski studij informacijskih znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

Ciljevi projekta

Projekt se nastavlja na ranija istraživanja nakladničke djelatnosti Hrvata u Australiji i Novome Zelandu. Ciljevi projekta za 2023. godinu su bili:

1. Provesti inicijalna istraživanja kako bi se testirala metodologija istraživanja efemerne građe i građe koja spada u sivu literaturu, a povezana je s Hrvatima u Australiji i Novome Zelandu
2. Započeti izradu bibliografije efemerne građe i sive literature povezane s Hrvatima u Australiji i Novome Zelandu koja će biti online dostupna s mogućnošću nadopunjavanja u kasnijim fazama istraživanja
3. Nastaviti rad na digitalizaciji značajnih publikacija povezanih s Hrvatima u Australiji i Novome Zelandu u suradnji s australskim, novozelandskim i hrvatskim ustanovama te na pohrani tih publikacija u otvorenome pristupu
4. Promovirati novouspostavljeni repozitorij Hrvatski iseljenički tisak kako bi se osiguralo trajno punjenje i korištenje pohranjenih publikacija
5. Objaviti knjigu na engleskom jeziku radnog naslova *Their faraway home: Croatian associations and publications in New Zealand* autorica Ivana Hebrang Grgić i Ana Barbarić u kojoj će jedno poglavlje biti posvećeno analizi sive literature povezane s Hrvatima u Novome Zelandu

Prvi cilj je ostvaren – provedena su inicijalna istraživanja na temelju kojih je izrađen preliminarni popis. Zbog specifičnosti i raznolikosti građe odlučeno je da će se u ovoj fazi istražiti publikacije koje su nastale u Australiji, a namijenjene su hrvatskim useljenicima. Riječ je najčešće o brošurama s raznim uputama za useljenike. Preliminarno su istražene i ostale vrste građe te je zaključeno da zbog količine, nedostupnosti i/ili neobrađenosti nije moguće provesti detaljno istraživanje u samo jednoj kalendarskoj godini. Ipak su digitalizirana četiri letka, a pronađene su dvije doktorske disertacije – jedna je obranjena u Hrvatskoj, a druga je pronađena u Australiji (obranjena na australskom sveučilištu) te nije bila dostupna u hrvatskim javnim ustanovama. Obje disertacije bave se temom hrvatskih iseljenika u Australiji te su učinjene dostupnima (uz dozvole autora) u repozitoriju Hrvatski iseljenički tisak. Tijekom boravka u Novome Zelandu prikupljeni su materijali čije će se detaljno istraživanje provesti u idućoj fazi, a koji bi mogli rezultirati još jednom bibliografijom građe povezanim s istraživanjima obiteljske povijesti (tzv. obiteljske knjige).

Na temelju istraživanja izrađena je bibliografija brošura i uputa za hrvatske iseljenike u kojoj je 166 zapisa. Bibliografija je izrađena pomoću knjižničnog softvera Koha, dostupna je na stranicama projekta te ju je moguće nadopunjavati.

Treći cilj je također ostvaren, na temelju istraživanja te na temelju kontakata ostvarenih u ranijim fazama projekta. Digitalizirano je čak 12 sčetiri knjiga, za sve su, često nakon dugotrajnih istraživanja i pregovaranja, prikupljene dozvole autora i izdavača. Digitalizirana su dva naslova novina – jedne od njih su novoootkrivene tijekom istraživanja u Nacionalnom arhivu Australije (3 broja), a druge su digitalizirane u suradnji s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu (svih 16 brojeva koji se čuvaju u toj knjižnici). Digitalizirana su i četiri letka. U repozitoriju su pohrane i dvije disertacije.

Četvrti cilj je provođen sustavno tijekom cijele godine. U svrhu promocije izrađene su i nadopunjavane dvije virtualne zbirke te su poveznice na te zbirke dijeljene na društvenim mrežama. Statistika pregleda i učitavanja povećala nakon svake objave na društvenim mrežama. Repozitorij je posebno promoviran tijekom istraživačkog boravka u Novome Zelandu i Australiji u studenom 2023. godine, a dogovorena je i suradnja s Hrvatskim arhivom Australije na čijim je mrežnim stranicama objavljena poveznica na projekt Hrvatski iseljenički tisak i na repozitorij.

Peti cilj je također ostvaren, objavljena je knjiga *Their faraway home: the story of Croats through publications* autorica Ivane Hebrang Grgić i Ane Barbarić. Knjiga je englesko nadopunjeno izdanje knjige Ni s kućom ni bez kuće. Knjiga je nastala na temelju dodatnih istraživanja te sadrži više od 30% novog i izmijenjenog sadržaja u odnosu na hrvatsko izdanje. Nastala je u suradnji s novozelandskim i australskim izdavačem Exisle Publishing dok je hrvatski suizdavač Naklada Ljevak.

Tijek aktivnosti

Prilikom planiranja projekta, predviđene su aktivnosti:

1. Pretraživanje online dostupnih izvora (katalozi, bibliografije) s ciljem stvaranja početnog popisa efemerne građe i sive literature povezane s Hrvatima u Australiji i Novome Zelandu
2. Uključivanje zajednice Hrvata u Novome Zelandu radi pronalaženja informacija o građi i radi planiranja prikupljanja podataka na terenu
3. Istraživanje građe u knjižnicama i arhivima u Australiji i/ili Novome Zelandu i pregovori s pojedincima i ustanovama o pitanjima povezanim s eventualnom digitalizacijom građe
4. Izrada bibliografija pronađene građe
5. Digitalizacija najmanje dvije jedinice građe
6. Održavanje i nadogradnja mrežnih stranica projekta
7. Pohrana objekata u repozitorij Hrvatski iseljenički tisak i analiza statistike posjećenosti
8. Objavljivanje najmanje jednog rada u časopisu ili zborniku radova

9. Objavljivanje knjige o nakladničkoj djelatnosti Hrvata u Novome Zelandu
10. Sudjelovanje na domaćim i stranim znanstvenim i stručnim skupovima
11. Promocija projekta u medijima

Predviđeno je korištenje sljedeće metodologije:

1. Strukturirano pretraživanje sekundarnih izvora (kataloga, bibliografija i drugih publikacija)
2. Analiza sadržaja dostupnih primarnih i sekundarnih publikacija
3. Analiza objava na društvenim mrežama
4. Uključivanje zajednice australskih i novozelandskih Hrvata

Slijedi opis rada na svakoj od predviđenih aktivnosti.

1. *Pretraživanje online dostupnih izvora (katalozi, bibliografije) s ciljem stvaranja početnog popisa efemerne građe i sive literature povezane s Hrvatima u Australiji i Novome Zelandu*

Provadena su pretraživanja online dostupnih izvora te je izrađen najprije preliminarni popis brošura koje donose upute za hrvatske useljenike u Australiju. Ostalu građu, zbog vremenskog ograničenja, ali i zbog njene nedostupnosti ili neobrađenosti u knjižnicama, nije bilo moguće detaljnije istražiti, tj. broj pronađenih jedinica je tek inicijalan i nedostatan za izradu bibliografije (npr. doktorske disertacij, letci).

2. *Uključivanje zajednice Hrvata u Novome Zelandu radi pronalaženja informacija o građi i radi planiranja prikupljanja podataka na terenu*

Na temelju istraživanja unutar hrvatske zajednice u Novome Zelandu i Australiji prikupljene su informacije o približno 50 jedinica građe čiji je unos započet u bibliografije knjiga ili serijskih publikacija (nadopuna ranije izrađenih bibliografija). Istraživanja na terenu provedena su u baštinskim ustanovama (knjižnicama, arhivima i muzejima) te u udrugama (hrvatskim društvima i klubovima). Osim toga, značajan dio istraživanja proveden je i u privatnim zbirkama pojedinaca (osoba hrvatskoga porijekla) koje sadrže vrijednu građu, uključujući efemernu građu, sivu literaturu i rukopise. Zbog velike količine pronađene građe, ali i zbog njene specifičnosti i potrebe prilagodbe načina unošenja metapodataka, nisu sve jedinice unesene u bibliografije već se to planira za iduću fazu projekta.

3. *Istraživanje građe u knjižnicama i arhivima u Australiji i/ili Novome Zelandu i pregovori s pojedincima i ustanovama o pitanjima povezanim s eventualnom digitalizacijom građe*

Provadena su istraživanja u sljedećim knjižnicama, arhivima i muzejima:

- War Memorial Museum Library, Auckland
- Auckland Council Libraries, Auckland
- Dalmatinsko kulturno društvo, Auckland (arhiv, knjižnica i muzej)
- Croatian Cultural Society, Auckland
- Dalmatian Society, Whangarei
- Dalmatian Cultural Society, Kaitaia
- Te Ahu museum, Kaitaia
- Dargaville museum, Dargaville

- Dalmatian Cultural Society, Dargaville
- The Kauri Museum, Matakohe
- Croatian Cultural Society, Wellington
- State Library New South Wales, Sydney
- Hrvatski arhiv Australije, Sydney

U suradnji s tim ustanovama izrađene su digitalne preslike tri publikacije koje nisu dostupne u hrvatskim knjižnicama, a koje će se nastojati, nakon obrade pdf-ova, pohraniti u repozitorij Hrvatski iseljenički tisak. Jedna od tih publikacija pronađena je nakon što se desetljećima smatrala izgubljenom – dospjela je u knjižnicu kao ostavština. Riječ je o jednom broju novina Dom i svjet koje su objavljene u dva broja u Perthu u Australiji 1932. godine i o kojima su samo sačuvani zapisi u sekundarnim izvorima. U sklopu projekta je pronađen prvi broj i zo otkriće jedno je od značajnijih doprinosova ove faze projekta.

Dogovorena je digitalizacija još jedne knjige (načelno, pregovori se nastavljaju).

U razgovorima s predstavnicima Dalmatinskog kulturnog društva u Aucklandu u kojem se čuva veći broj novina Zora (Auckland, 1913.-1916.) predstavljena je ideja o digitalizaciji tih novina.

U razgovoru s predstavnicima Hrvatskog arhiva Australije u Sydneyju prikupljene su informacije o 15 novih jedinica građe te je dogovorena daljnja suradnja koja uključuje istraživanja i promociju projekta.

Osim istraživanja u Australiji i Novome Zelandu, podaci su prikupljeni i u Hrvatskoj u suradnji s ustanovama i udrugama povezanim s Hrvatima u Australiji i Novome Zelandu.

4. Izrada bibliografija pronađene građe

Izrađena je bibliografija brošura (166 zapisa). Ostale, ranije izrađene bibliografije (knjiga i serijskih publikacija) nadopunjene su dijelom pronađenih zapisa (49 zapisa), a nadopuna će se nastaviti nakon analize podataka prikupljenih terenskim istraživanjem. Do kraja 2023. godine dodan je sljedeći broj zapisa u postojeće bibliografije:

- Bibliografija knjiga: Australija – 40
- Bibliografija knjiga: Novi Zeland – 8
- Bibliografija serijskih publikacija: Novi Zeland – 1

Ukupan broj zapisa na kraju 2023. godine je 887:

- Bibliografija knjiga: Australija – 433
- Bibliografija knjiga: Novi Zeland – 167
- Bibliografija serijskih publikacija: Australija – 104
- Bibliografija serijskih publikacija: Novi Zeland – 17
- Bibliografija priručnika: Australija – 166

Osim toga, nadopunjavane su postojeće bibliografije – dodano je 49 zapisa, a još najmanje 40 će ih biti izrađeno na temelju istraživanja provedenih 2023. godine, nakon što se dodatno istraže metapodaci. Dorađivali su se i ujednačavali bibliografski metapodaci izrađeni u formatu MARC 21 u knjižničnom softveru Koha. To je bilo neophodno napraviti zbog usklađivanja bibliografija s metapodacima iz repozitorija Hrvatski iseljenički tisak koji su zadani metapodatkovnom infrastrukturom kakvu ima DABAR (Digitalni akademski arhivi i repozitoriji). Zbog toga su ažurirana polja i potpolja bloka 5--. Neki

od podataka koji su bili zabilježeni u polju 500 (opća napomena) sad su navedeni u polju 530 (dodataknja napomena o dostupnosti) što ih čini vidljivijim na korisničkim sučeljima online dostupnih bibliografija. U potpolju „u“ polja 530 (*Uniform Resource Identifier*) sad je zabilježen URL iz repozitorija čime su bibliografije izravno povezane s repozitorijem. Isto tako u potpolju „a“ navedenog polja tekst je usklađen s tekstrom iz repozitorija.

5. Digitalizacija najmanje dvije jedinice građe

Digitalizirano je 13 knjiga, dva naslova novina (ukupno 19 brojeva) i 4 letka. Digitalizacija je provedena u suradnji s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu, Nacionalnim arhivom Australije u Canberri te uz dozvole izdavača i nositelja autorskog prava. Sva digitalizirana građa dostupna je u otvorenom pristupu u repozitoriju Hrvatski iseljenički tisk, a građa koja je digitalizirana u suradnji s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu dostupna je i u Digitalnoj zbirci NSK (12 jedinica građe).

Zahvaljujući suradnji s NSK, finansijski trošak digitalizacije snosila je ta ustanova. Digitalizirano je ukupno 2438 stranica i 2 filma, što je trošak od oko 3700 eura-

Slijede popisi digitalizirane građe.

Knjige digitalizirane 2023. godine:

1. Monografija 25. obljetnice posvete crkve i ustanovljenja Hrvatskog katoličkog centra "Sv. Nikole Tavelića" u St. Johns Parku u Australiji: 1985. – 2010. St. Johns Park: Hrvatski katolički centar sv. Nikola Tavelić, 2010. (siječanj 2023.)
2. Kardinal Kuharić u hrvatskom iseljeništvu: Australija i Novi Zeland. Zagreb: Kršćanska sadašnjost, 2003. (siječanj 2023.)
3. Crkva i hrvatsko iseljeništvo. Zagreb: Kršćanska sadašnjost, 1982. (siječanj 2023.)
4. Tadić, Ivo. Marija Kraljica Hrvata: Hrvatski katolički centar, Wollongong : priča o hrvatskim ljudima, jednoj crkvi i čuvanju baštine = Mary Queen of Croatians: Croatian Catholic centre, Wollongong: a story about the Croatian people, one church and the protection of heritage. Wollongong: Hrvatski katolički centar, 2007. (ožujak 2023.)
5. Garlick, Marko. My Baba's and Dida's Journey: Dalmatia to New Zealand. Auckland, 2012. (svibanj 2023.)
6. Holjevac, Većeslav. Hrvati izvan domovine. Zagreb: Matica hrvatska, 1968. (lipanj 2023.)
7. Čizmić, Ivan. History of the Croatian Fraternal Union of America: 1894-1994. Zagreb: Golden marketing, 1994. (lipanj 2023.)
8. Čizmić, Ivan. Povijest Hrvatske bratske zajednice: 1894.-1994. Zagreb: Golden marketing, 1994. (lipanj 2023.)
9. Šešelja, Frane (Stipan). Moje životno vrludanje. Zadar: vlast. nakl., 2020. (rujan 2023.)
10. 40th Anniversary of the Croatian Catholic Mission = 40. obljetnica Hrvatske katoličke misije. Canberra: Croatian Catholic Centre Canberra – Queanbeyan, 2011. (rujan 2023.)
11. Klanjateljice Krvi Kristove: 50 godina života i djelovanja u Australiji: 1963-2013 = Sisters Adorers of the Blood of Christ : 50 years of life and ministry in Australia. Adelaide: Klanjateljice Krvi Kristove = Adorers of the Blood of Christ, 2013. (rujan 2023.)
12. Hebrang Grgić, Ivana; Barbarić, Ana. Ni s kućom ni bez kuće: nakladnička djelatnost Hrvata u Novome Zelandu. Zagreb: Naklada Ljevak, 2021. (listopad 2023.)

13. Dragicevich, Kaye. Pioneer Dalmatian Settlers of the Far North. Awanui: Willow Creek Press, 2022. (prosinac 2023.)

Novine digitalizirane 2023. godine:

1. Caritas Croata: prvi hrvatski bilten u Australiji (svibanj 2023.) – 3 broja (1951., 1952., 1953.)
2. Zora (rujan 2023.) – 16 brojeva koji se čuvaju u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

Letci digitalizirani 2023. godine:

1. Zvonimir Gavranović: 26. kolovoz 1972.
2. Zvonimir Gavranović: 26 August 2022
3. 40. obljetnica Hrvatske katoličke misije Canberra
4. Klanjateljice Krvi Kristove

6. Održavanje i nadogradnja mrežnih stranica projekta

Stranice projekta kontinuirano su održavane i nadopunjavane informacijama o projektnim aktivnostima i novopranađenim publikacijama. Na početku 2023. godine objavljen je detaljan izvještaj o radu za 2022. godinu. Na popis konferencija dodano je 6 konferencija na kojima su tijekom godine predstavljeni rezultati rada na projektu. Na popis publikacija dodane su četiri publikacije nastale na temelju rada na projektu. U kategoriju Odabrane novine dodan je tekst o Hrvatskim katoličkim centrima u Australiji kao izdavačima serijskih publikacija. U kategoriju Digitalizacija dodano je 10 digitaliziranih knjiga i 2 naslova novina uz poveznice na lokacije na kojima su publikacije dostupne te je za svaku pohranjen i pdf.

U kategoriji Objave redovito su se objavljivale informacije o aktivnostima na projektu. Tijekom 2023. godine objavljeno je ukupno 27 objava.

7. Pohrana objekata u repozitorij Hrvatski iseljenički tisak i analiza statistike posjećenosti

Tijekom cijele godine pohranjivani su novi objekti u repozitorij Hrvatski iseljenički tisak. Pohranjena je sva digitalizirana građa – 12 knjiga, dvije serijske publikacije (19 brojeva) i četiri letka. Osim toga, redovito su pohranjivani radovi nastali na temelju istraživanja unutar projekta (5 radova u zbornicima radova). U repozitorij su pohranjene i dvije disertacije, dva zbornika radova, dva video zapisa te su izrađene dvije virtualne zbirke. Broj pohranjenih objekata u repozitoriju tijekom 2023. godine narastao je s 39 na 77 (38 novih objekata). Posebna pažnja posvećena je digitalizaciji raznovrsne građe. Pri tome izdvajamo vrlo izazovnu digitalizaciju dva video zapisa.

Četiri virtualne zbirke osmišljene su radi lakše promocije građe. Dvije su povezane s novinama, a dvije s knjigama. Virtualna zbirka Knjige o Hrvatima u Australiji trenutno ima 14 objekata, od kojih 6 knjiga prije digitalizacije nije uopće bilo dostupno u Hrvatskoj, a još 3 knjige su bile teško dostupne (u malom broju knjižnica i ili u potpunosti rasprodane). Zbirka Knjige o Hrvatima u Novome Zelandu na kraju 2023. godine ima 10 objekata od kojih 6 prije digitalizacije nije uopće bilo dostupno u hrvatskim knjižnicama.

Repozitorij je promoviran putem društvenih mreža te je uočen značajan porast pregleda i učitavanja nekoliko dana nakon objava na društvenim mrežama. Broj pregleda u 2023. godini je veći od 3500, a

broj učitavanja radova oko 1500. Najviše pregleda bilo je s područja Hrvatske (1800), zatim iz Novoga Zelanda (790), Australije (340) i ostalih država.

U dogovoru s timom Dabra, prilagođene su postavke i način i vrsta unošenja metapodataka, s obzirom da je riječ o specifičnom repozitoriju (ostali repozitoriji u sustavu su institucijski, a ovaj je i tematski).

Repozitorij Hrvatski iseljenički tisak je u listopadu 2023. godine uvršten u Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR), svjetsku bazu podataka koja okuplja i omogućava pristup otvoreno dostupnim repozitorijima. Svaki repozitorij uključen u OpenDOAR prolazi recenziju.

8. Objavljanje najmanje jednog rada u časopisu ili zborniku radova

Jedan je objavljeni rad u zborniku radova s konferencije, dva objavljena rada kao poglavlja u knjigama, jedan rad prihvaćen za objavljanje u zborniku te jedan prijevod ranije objavljenog rada na španjolski jezik:

1. Barbarić, Ana. Izradba bibliografije knjiga hrvatskih iseljenika: od konceptualnog okvira do praktičnih rješenja. Kreativni pristupi nakladništvu i baštini (ne)vidljiva Nives Tomašević. Zadar: Sveučilište u Zadru, 2023., 67-73.
2. Barbarić, Ana; Hebrang Grgić, Ivana. Publikacije hrvatskih iseljenika u Australiji i Novome Zelandu: od bibliografije do bibliometrije. Miroslav Tuđman i paradigma znanja. Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar; Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Udruga sv. Juraj, 2023., 177-188.
3. Hebrang Grgić, Ivana. Digitalizirani izvori o povijesti Hrvata u Novome Zelandu: važnost međuinstitucijske suradnje i otvorenoga pristupa. U: 5. hrvatski iseljenički kongres: izazovi i perspektive zajedništva. Mostar, 30. 6. – 3. 7. 2022., 135-140.
4. Hebrang Grgić, Ivana; Barbarić, Ana. Actividad editorial de los croatas en América del Sur : preparación de proyecto. U: Procesos migratorios entre Croacia y América del Sur : historia, cultura y sociedad. Zagreb:Institut za migracije i narodnosti, 2023. (prijevod rada objavljenog 2022.)
5. Hebrang Grgić, Ivana. Citiranje digitalnih izvora u istraživanjima tema povezanih s hrvatskim iseljeništvom. Zbornik Hrvatske matice iseljenika, 2023. (prihvaćeno za objavljanje)

Svi objavljeni radovi dostupni su u otvorenom pristupu.

9. Objavljanje knjige o nakladničkoj djelatnosti Hrvata u Novome Zelandu

Nakon dvogodišnjeg rada na engleskom nadopunjrenom izdanju knjige *Ni s kućom ni bez kuće* u suzdvavaštvu novozelandsko-australskog nakladnika Exisle Publishing i hrvatskog nakladnika Naklade Ljevak objavljena je knjiga *Their faraway home: the story of Croats in New Zealand through publications*. Knjiga je objavljena u tvrdom i u mekom uvezu. Osim obveznih primjeraka koje su izdavači dostavili nacionalnim knjižnicama, u sklopu projekta tvrdi uvez knjige ponuđen je kao dar svjetskim knjižnicama (riječ je od 15-ak knjižnica poput Library of Congress u Washingtonu, NSW State Library u Sydneyju, War Memorial Museum Library u Aucklandu idr.) te je dar prihvaćen u svim knjižnicama. Dostava i obrada je u tijeku. Knjiga je predstavljena hrvatskoj zajednici u Novome Zelandu (hrvatski klubovi i druge ustanove u gradovima Auckland, Kaitaia, Dargaville i Wellington). Na taj način promovira se ne samo knjiga nego i projekt i ustanova na kojoj se on provodi.

10. Sudjelovanje na domaćim i stranim znanstvenim i stručnim skupovima

Suradnice na projektu izlaganjima su sudjelovale na četiri domaća i dva međunarodna skupa. Od toga je jedno predavanje bilo pozvano predavanje:

1. Hebrang Grgić, Ivana. Mogućnosti istraživanja povijesti Hrvata u Australiji i Novom Zelandu na temelju digitalnih izvora // Klifest: festival povijesti, Zagreb, 16. – 19. 5. 2023.
2. Barbarić, Ana; Hebrang Grgić, Ivana. Book publishing practices of Croats in Australia: contribution to the research of Croatian emigrant heritage // LIDA: Libraries in the Digital Age, Osijek, 23. – 25. 5. 2023.
3. Barbarić, Ana. Prezentacija digitalizirane građe na primjeru serijskih publikacija novozelandskih Hrvata // 18. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica, Lovran, 31. 5. – 3. 6. 2023.
4. Hebrang Grgić, Ivana. Uloga otvoreno dostupnih repozitorija u promociji hrvatske kulturne baštine: repozitorij Hrvatski iseljenički tisak // 18. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica, Lovran, 31. 5. – 3. 6. 2023.
5. Hebrang Grgić, Ivana; Barbarić, Ana. Digital Infrastructure for Cultural Heritage: Bibliographies and Digitization within the Croatian Emigrant Press Project // 3rd Dariah International Conference, Zagreb, 25. 10. – 27. 10. 2023.
6. Hebrang Grgić, Ivana; Barbarić, Ana. Pisana hrvatska riječ na Novome Zelandu: predstavljanje rezultata istraživanja // Ostavština na hrvatskome jeziku na Novome Zelandu: jezik, kultura, tradicija, Zagreb, 8. 12. 2023.

Za 2024. godinu prihvaćena su dva izlaganja na međunarodnom skupu Heritage and New Horizons: Croatia and Croatians in a Global Context Conference koji će se održati u Sydneyju u Australiji od 8. do 11. veljače 2024.

11. Promocija projekta u medijima

Projekt je promoviran na skupovima, sastancima te u medijima. U srpnju 2023. godine voditeljica projekta sudjelovala je na godišnjem sastanku udruge AUS-NZ Croatian Women in Leadership. Tom prilikom, kao i na drugim sastancima te organizacije, prikazan je, u neformalnim razgovorima, rad na projektu, prikupljene su dodatne informacije o publikacijama te su stvorene veze bitne za daljnja istraživanja. Projekt je promoviran i na nekoliko sastanaka u Australskom veleposlanstvu u Zagrebu.

Promocija projekta provedena je na društvenim mrežama, ponajprije na Facebook stranicama hrvatskih udruga u Australiji i Novome Zelandu. Tom su prilikom objavljene poveznice na repozitorij te je uočen veći broj učitavanja i pregledavanja radova. Posebno je velik broj učitavanja (više od 300 u tjedan dana) ostvaren nakon promocije digitalizirane knjige *Pioneer Dalmatian Settlers* na Facebook stranicama udruga u Novome Zelandu koje se bave poviješću i/ili hrvatskim doseljenicima.

Projekt i predavanja povezana s istražanjima na projektu spomenuti su na mrežnim stranicama raznih udruga (Hrvatski arhiv Australije u Sydeniju, Dalmatinsko kulturno društvo u Aucklandu) te na portalima (CroatiaWeek). Knjiga *Their Faraway Home* i projekt predstavljeni su i u emisiji Dobro jutro, Hrvatska, HRT1, 22. 12. 2023.

Rezultati i doprinos projekta

Na temelju aktivnosti u sklopu projekta ostvareni su sljedeći planirani doprinosi:

1. Pronalazak građe koja odgovara definiciji efemerne građe i sive literature

Pronađeno je više od 150 jedinica građe koja odgovara definiciji efemerne građe, brošura i sive literature. Veći dio pronađen je pretraživanjima knjižničnih kataloga. Posebno su vrijedni pronađasci na terenskim istraživanjima u privatnim zbirkama – primjerice jedna doktorska disertacija koja je povezana s Hrvatima u Australiji, a nije bila dostupna u hrvatskim ustanovama (sada je dostupna u repozitoriju Hrvatski iseljenički tisak).

Iako ne spada u efemernu građu niti u sivu literaturu, izuzetno važan i neočekivan doprinos istraživanja tijekom 2023. godine je pronađak jednog primjera prvog broja novina *Dom i svijet* koje su izlazile 1932. godine u Perthu u Australiji. Riječ je o novinama o kojima su postojali zapisi u literaturi, ali do sada nije pronađen niti jedan primjerak. Novine su pronađene u muzejskoj knjižnici u koju su dospjele ostavštinom (u istoj knjižnici nisu bile dostupne prije 4 godine kada je u sklopu projekta pregledavan fond te knjižnice putem online kataloga te kataloga na listićima u samoj knjižnici). Publikacija će biti pripremljena za digitalizaciju u 2024. godini.

2. Izrada najmanje jedne nove bibliografije (upute za iseljenike, obiteljske knjige i/ili doktorske disertacije) te nadopuna postojećih bibliografija

Izrađena je jedna nova bibliografija – bibliografija priručnika i uputa za useljenike u Australiju – koja sadrži 166 zapisa. Riječ je uglavnom o brošurama i tzv. efemernoj građi. Nastavljen je i rad na nadopuni postojećih bibliografija – u njih je dodano 49 novih zapisa. Osim toga, prikupljeni su podaci za izradu još najmanje 30 novih zapisa što će se provesti u 2024. godini jer je potrebno dodatno istraživanje kako bi se otkrili metapodaci nužni za potpuni kataložni zapis.

3. Digitalizacija najmanje dvije jedinice građe i njihova pohrana u repozitoriju Hrvatski iseljenički tisak

Digitalizirano je 12 knjiga, dva naslova novina (19 brojeva), četiri letka, dva videozapisa, a u repozitoriju su učitana i dva zbornika radova, 5 članaka i izrađene su četiri virtualne zbirke. Jedne od digitaliziranih novina, *Caritas Croata*, su novootkrivene tijekom istraživanja 2022. godine i do sada nije nigrde zabilježeno njihovo postojanje. Sada su dostupne u repozitoriju projekta.

Od 12 digitaliziranih knjiga, njih 5 nije uopće ranije bilo dostupno u hrvatskim knjižnicama. Vrlo važan doprinos je digitalizacija knjige V. Holjevca *Hrvati izvan domovine* koja je objavljena 1968. i odavno rasprodana i teško dostupna (riječ je o prvom sustavnom pregledu djelovanja Hrvata izvan Hrvatske).

4. Objavljanje znanstvene knjige na engleskom jeziku

Objavljena je znanstvena knjiga na engleskom jeziku – *Their faraway home: the story of Croats through publications* autorica Ivane Hebrang Grgić i Ane Barbarić. Izdavači knjige su Exisle Publishing (sa sjedištima u Novome Zelandu i Australiji) i Naklada Ljevak (iz Zagreb). Recenzentice knjige su dr. sc. Maja Krtalić (Victoria University, Wellington) i dr. sc. Jasna Novak Milić (Mecquarie University, Sydney). Knjiga je prerađeno i nadopunjeno englesko izdanje knjige *Ni s kućom ni bez kuće* objavljene 2021.

godine. Promocija knjige održana je u Aucklandu i Wellingtonu u Novome Zelandu, a u pripremi su predstavljanja u Sydneyju i Zagrebu tijekom 2024. godine.

Rad suradnika na projektu

Voditeljica projekta izv. prof. dr. sc. Ivana Hebrang Grgić te suradnica red. prof. dr. sc. Ana Barbarić sudjelovale su u analizi trenutnog stanja; pretraživanja kataloga; izradi i uređivanju online bibliografija dostupnima na mrežnim stranicama projekta; održavanju mrežnih stranica projekta; istraživanjima na terenu; sudjelovale su na konferencijama; predstavljale projekt u medijima; pripremače knjigu na engleskom jeziku te su pisale i objavljivale znanstvene i stručne članaka povezane s projektom. Voditeljica projekta administrirala je repozitorij Hrvatski iseljenički tisak te sudjelovala u istraživanjima, pregovorima i dogovorima povezanim uz digitalizaciju građe. Viša predavačica Petra Barbarić sudjelovala je u održavanju mrežnih stranica i prijevodima i lekturi tekstova na engleskom jeziku. Dr. sc. Maja Krtalić i dr. sc. Jasna Novak Milić recenzirale su knjigu te savjetima pomogle u prilagođavanju engleskog teksta. Pomogle su i u organizaciji posjeta i promocije knjige u Novome Zelandu te u pripremi promocije za Australiju. Monika Batur, studentica Poslijediplomskog studija informacijskih znanosti sudjelovala je u pretraživanju kataloga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Napisala je poglavje u knjizi u kojem, između ostalog, prikazuje primjer knjige *Ni s kućom ni bez kuće*.

Suradnici na projektu su i brojne ustanove i pojedinci koji su pomogli u prikupljanju podataka i u digitalizaciji građe (primjerice, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, hrvatske udruge u Australiji i Novome Zelandu, knjižnice, arhivi i muzeji u Australiji i Novome Zelandu, izdavači, vlasnici privatnih zbirki, autori publikacija).

Financiranje

Projekt je financiran sredstvima Sveučilišta u Zagrebu za namjensko financiranje znanstvene djelatnosti (Filozofski fakultet) za 2023. godinu.

Objavljivanje knjige na engleskom jeziku djelomično je financirano sredstvima Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

Dio putnih troškova sufinancirao je Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske.